

Edvard Thomsens Vej 14
2300 København S
Telefon 41780523
Fax 7262 6790
nbv@tbst.dk
www.trafikstyrelsen.dk

Notat

Dato 22. juni 2017

Vejledning om håndtering af forskellige typer energibehov i energirammen

Indledning

Dette dokument indeholder vejledende fortolkninger af hvordan forskelligt energibehov håndteres i energirammeberegningerne i Be15.

Vejledningen er udarbejdet af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen (TBST) på baggrund af en analyse udarbejdet af NIRAS og MOE¹. Fra denne rapport er der desuden brugt input direkte, bl.a. tabellen med overblik over hvordan forskellige energibehov i bygningen håndteres, om end tabellen er bearbejdet af TBST.

Der har været afholdt to interessentmøder med deltagelse af en bred skare af interessenter i problemstillingen i forløbet omkring udarbejdelsen af denne vejledning. Endelig har et første udkast af vejledningen været til kommentering i samme kreds af interessenter, som har deltaget i møderne.

Denne vejledning supplerer Hospitalsvejledningen i fortolkning af reglerne angivet i bygningsreglementet og SBi-anvisning 213. Hospitalsvejledningen er udarbejdet med fokus på hospitalerne, men indeholder også fortolkninger for andre typer af bygninger, for eksempel laboratoriebygninger.

Vejledningen anvender bevidst ikke ordet procesenergi, da SKAT har en definitionsliste af hvad der er procesenergi. For ikke at forvirre begreberne er der i denne vejledning derfor ikke benyttet begrebet procesenergi. Der opereres dog i vejledningen her med begrebet "af procesmæssige hensyn", som henviser til hvis der etableres anlæg eller lignende, der giver øget energibehov af hensyn til en proces eller produktion i en bygning. Dette er for eksempel, hvis der af renlighedskrav i en operationsstue etableres yderligere ventilation end hvad der er behov for af komforthensyn.

---

¹ Præcisering af adskillelse mellem proces- og bygningsenergi i energirammeberegningen, juli 2016

Dato 22. juni 2017

Håndtering af forskelligt energibehov

Først og fremmest skal håndteringen af energirammemetoden i bygningsreglementet give anledning til et retvisende design af de pågældende bygninger. Derfor skal energibehov medtages i energirammeberegningen, hvis de har betydning for det grundlæggende design af bygningen.

Der opereres i det følgende med tre forskellige typer af energibehov.

1. Bygningsenergi
2. Tillægsberettiget energi
3. Energi udenfor energirammeberegningen

Bygningsenergi er bygningens basisenergibehov til bygningsdrift, som bl.a. omfatter opvarmning, køling, ventilation, pumper, varmt brugsvand og belysning.

Tillægsberettiget energi er energibehov, der er omfattet af tillæg som følge af driftsforhold, der afviger fra standard. Det kan for eksempel være som følge af højt belysningsniveau, ekstra meget ventilation, et stort forbrug af varmt brugsvand eller lang benyttelsestid. Det kan desuden være tillæg af hensyn til særlige, øgede krav til bygningen. Det kan for eksempel være øget ventilation i operationsstuer som følge af renhedskrav.

Energi udenfor energirammeberegningen omfatter energibehov, der ikke medtages i energirammeberegningen, som for eksempel stinkskabe, servere og butiksinventar.

For bygningsenergi og tillægsberettiget energi er komponentkravene i bygningsreglementet gældende. Komponentkravene i bygningsreglementet gælder ikke for det meste energi udenfor energirammeberegningen, men krav til SEL-værdi for ventilation gælder, også for anlæg, der ikke indgår i energirammeberegningen. Komponentkravet gælder dog ikke anlæg knyttet til industrielle processer, hvilket er forbeholdt produktionsvirksomheder i industrien. En række processer i for eksempel hospitaler kan dog sidestilles med industrielle processer. Det er for eksempel punktudsugninger, hvor der er behov for høje lufthastigheder. Her kan komponentkravet fraviges, men det skal fortsat sikres, at anlægget ikke medfører et unødvendigt energiforbrug.

I nedenstående tabel er Trafik-, Bygge og Boligstyrelsens fortolkning af håndtering af forskellige typer af energibehov klassificeret som en af de forskellige typer af energibehov.

Dato 22. juni 2017

	Bygningsenergi	Tillægsberettiget energi	Energi udenfor energirammeberregningen
Rumopvarmning			
El-radiatorer til 20 °C	X		
Vandbårne radiatorer til 20 °C	X		
Luftvarme til 20 °C	X		
Opvarmning over 20 °C, som følge af proceskrav		X	
Elforbrug i varmepumper	X		
Automatik til kedler	X		
Automatik til varmeanlæg, jf. SBI 213	X		
Automatik til fjernvarmevekslere	X		
Automatik til solvarmeanlæg	X		
Automatik til varmepumper	X		
Blæser på kedel til opvarmning	X		
Varmetab fra distributionssystem efter tilslutningspunkt fjernvarme	X		
Varmetab fra fjernvarmerør som erstatter distributionssystem i bygning	X		
Elforbrug til luftvarmeanlæg, varmlufttæpper og lignende	X		
Elforbrug til fancoils og aktive kølebafler	X		
Ventilation			
Al ventilation op til 1,2 l/s m ² i alle rum med personophold	X		
Komfortventilation, afgrænset som defineret i SBI-anvisning 213, ud over 1,2 l/s m ²		X	
Ventilation af procesmæssige hensyn ud over 1,2 l/s m ² i alle rum med personophold		X	
Al ventilation op til 0,3 l/s m ² i alle rum uden personophold	X		
Ventilation af procesmæssige hensyn ud over 0,3 l/s m ² i alle rum uden personophold		X	
El-varmeblader i ventilationsanlæg	X		
El til ventilatorer i ventilationsanlæg og køle-/varmeblader	X		
Befugtning/affugtning, som følge af proceskrav			X
El til ventilatorer i varmekonvektorer	X		
El til ventilatorer til uopvarmede parkeringsarealer			X*
Motorer til vinduesåbnere			X

Dato 22. juni 2017

	Bygningsenergi	Tillægsberettiget energi	Energi udenfor energirammebe- regningen
Belysning			
Almenbelysning op til 300 lux inkl. stand-by effekt.	X		
Almenbelysning over 300 lux som følge af krav i DS/EN 12464-1		X	
Almenbelysning over 300 lux som ikke er som følge af krav i DS/EN 12464-1	X		
Arbejdslamper på kontorarbejdspladser	X		
Øvrige arbejdslamper som følge af krav i DS/EN 12464-1 eller af procesmæssige hensyn, som for eksempel operationslamper		X	
Tavlebelysning		X	
Dekorations og salgsbelysning ud over almenbelysningsniveauet som følge af krav i DS/EN 12464-1		X	
Udendørs belysning			X*
Belysning i indendørs, uopvarmet parkering			X*
Belysning i uopvarmede områder fx. kældre			X*
Pumper			
Pumper på kedler	X		
Pumper på fjernvarmevekslere	X		
Pumper i brugsvandsanlæg	X		
Pumper i centralvarmeanlæg	X		
Pumper i solvarmeanlæg	X		
Pumper ved varmekilder i ventilationsanlæg	X		
Pumper i køleanlæg	X		
Pumper i afløbssystemer og vandbehandlingsanlæg	X		
Pumper i sprinkleranlæg/vandtågeanlæg			X
Pumper i trykforøgeranlæg til varmt og koldt brugsvand			X
Trykforøgerpumper på direkte fjernvarme	X		
Pumper til andre medier, fx dem. vand, hedtvand, ilt, sug m.m.			X
Brugsvand			
Opvarmning af varmt brugsvand	X		
Varmetab fra cirkulations og distributionssystemer (efter tilslutningspunkt for fjernvarme)	X		

Dato 22. juni 2017

	Bygningsenergi	Tillægsberettiget energi	Energi udenfor energirammebe- regningen
Varmetab fra fjernvarmerør som erstatter distributionssystem i byggeriet	X		
Køling			
Komfort-køling	X		
Køling af procesmæssige hensyn, herunder bl.a. køling af servere, laboratorieudstyr, medikoudustyr og lignende.			X
Udstyr			
EDB-udstyr, krydsfelter og EDB-servere inkl. Køling			X
Audio-og videoudstyr			X
Elevator til persontransport			X
Hæve/sænkeborde og lignende			X
Laboratorieudstyr			X
Hårde hvidevarer (proceskøkken udstyr)			X
Køkkenudstyr			X
Kaffemaskiner, sodavandsmaskiner og lign.			X
Elevator til varer m.m.			X
Butiksinventar			X
Medikoteknisk apparatur, som f.eks. CT- eller MR-scannere.			X
Vaskerifunktioner, autoklaver og lignende			X
Laboratorie- og produktionsudstyr inklusive køling			X

(*) betyder udenfor opvarmet etageareal.

Ændringslog:

16. juni 2017: Første udgivelse

22. juni 2017: Ændring af linje i tabel omkring komfortventilation.